

WORLD
MEDICAL
ASSOCIATION

DTB MESLEKTE ZORBALIK ve TACIZLE İLGİLİ TUTUM BELGESİ

*DTB 68. Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir.
Ekim 2017, Chicago*

GİRİŞ

1. İşyerinde zorbalık, 1980'lerden bu yana meslekte strese yol açan önemli bir olgu olarak kabul edilmektedir.
2. İşyerinde zorbalık, o işyerinde çalışan bir kişiye ya da kişilere yönelik olup sağlık ve güvenlik açısından risk oluşturan akıl dışı ve uygunsuz bir davranış biçimidir. Zorbalık, tanım gereği, tek bir anla sınırlı kalmak yerine zaman içinde tekrarlanan ya da belirli bir tarzın parçasını oluşturan bir davranış kalıbıdır. Akla uygun olmayan davranış, aynı koşullarda yer alan makul bir kişinin akla uygun saymayacağı davranıştır. Baskıcı, kırıcı, mağdur edici, tehditkâr, küçük düşürücü, hakaretamiz ya da aşağılayıcı davranışlar bu kapsama girer. Zorbalık, psikolojik, sosyal ve fiziksel biçimler alabilir. Bir olayda zorbalığın olup olmadığının belirlenmesinde anahtar, failin niyeti değil mağdurun bu olayı nasıl algıladığıdır.
3. Taciz, bir kişinin kendini aşağılanmış, baskı altına alınmış ya da kırılmış hissetmesine yol açan istenmeyen, kabul edilmeyen ya da beklenmeyen davranışlardır. Taciz, bir kişinin etnik kökeniyle, cinsiyetiyle, cinsel yönelimiyle, engellilik durumuyla ya da örneğin belirli bir konuda şikâyetle bulunmuş olması gibi başka etkenlerle ilişkili olabilir.
4. İşverenlerin genellikle çalıştırdıkları kişilerin sağlığını, güvenliğini ve esenliğini sağlama gibi yasal bir görevleri vardır. Bu görev, zorbalık ve taciz olaylarının saptanmasını, bu tür olayların önlenmesi ve ortadan kaldırılması için gerekli adımların atılmasını içerir. İşverenlerden genel olarak istenilen, kendi sağlık ve güvenliklerinin yanı sıra işyerlerindeki hareketlerden etkilenebilecek başkalarının da sağlığını ve güvenliğini gözetmeleridir.
5. Son yıllarda zorbalık ve taciz gibi olayların varlığı tıp mesleğinde daha fazla görünür hale gelmiştir. Bozucu ve uygunsuz davranışların, tacizin sağlıkla ilgili işyerlerinde de gerçekleştiğini gösteren yeterli kanıtlar vardır. Uluslararası ölçekteki araştırmalar sağlık mesleğinde zorbalığın uzmanlık alanı ya da cinsiyetle ilişkili olmadığını göstermektedir. Görüldüğü kadarıyla zorbalık yaygın bir olgudur; tıbbın tüm uzmanlık alanlarında ve her kademedede ortaya çıkabilmektedir. Bununla birlikte zorbalığın gerçekleştiği durumlarda bu fiilin daha kıdemli bir çalışan tarafından daha kıdemsiz bir çalışana karşı gerçekleştirildiğini söylemek mümkündür. Tıbbın hiyerarşik doğası ve bununla ilişkili kaçınılmaz güç dengesizliği bir zorbalık ve taciz kültürü yaratabilmekte, üstelik bu kültür kimi durumlarda yaygınlık kazanıp kurumsallaşabilmektedir.
6. İşyerinde zorbalık, işinden daha az memnun olma, depresyon, anksiyete ve işe gitmeme gibi çalışanların kalıcılığı ve hasta bakımının niteliği açısından olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir.

ÖNERİLER

7. DTB hangi koşullarda gerçekleşmiş olursa olsun zorbalık ya da taciz gibi fiilleri kınamaktadır. DTB ayrıca, tıp mesleğinde uygunsuz, bozucu ve taciz niteliğindeki olaylara ilişkin farkındalığın artırılmasının sorunu ortadan kaldırma yolunda önemli bir adım olacağına inanmaktadır. Bunun profesyonellelikle ilgili bir konu olduğunu düşünen DTB, ulusal tabip birliklerini, tıp eğitimi veren kurumları, işverenleri ve tıp alanındaki meslektaşları zorbalık ve taciz karşıtı politikalar geliştirip uygulamaya davet etmektedir.
8. DTB, ulusal tabip birliklerinin aşağıdaki noktaları göz önünde bulundurmasını ve mümkün olduğu hallerde aktif biçimde ele almasını önerir:
  - 8.1. Sağlıkla ilgili işyerlerinde zorbalık meslek dışı ve yıkıcı bir davranış olup bu tür davranışlara hoşgörü gösterilmemelidir.
  - 8.2. Hangi düzeyde olursa olsun zorbalığın önlenmesi, karşı çıkılması, bildirilmesi ve ortadan kaldırılması için gerekli adımlar atılmalıdır.
  - 8.3. Bu tür durumlara tanık olanların da harekete geçme sorumlulukları vardır.
  - 8.4. Genç hekimlerin daha kıdemli hekimlerin zorbalıklarını bildirmelerinin önünde örneğin kariyerlerinde misillemeyle karşılaşma kaygısı gibi özel engeller vardır.
  - 8.5. Profesyonellik yalnızca hastalarımıza nasıl davrandığımızla ilgili bir konu değildir; meslektaşlar olarak birbirimize nasıl davrandığımız da profesyonellik kapsamında yer alır. Profesyonelce davranmak aynı zamanda aktif olmak, herkesin iyiliği için gerekli girişimlerde bulunmak demektir.
  - 8.6. Zorbalık meslek dışı bir davranıştır, mesleğin temel ilkelerine aykırılık oluşturur ve tıbbi pratikle ilgili duyarlılıklara ters düşer.
  - 8.7. Sağlık hizmetleri iyi ekipleri gerektirir. Zorbalığın ortadan kaldırılması daha güvenli ekip ortamları, hastalar açısından da daha güvenli hizmet ortamları sağlar.
  - 8.8. İyi bir çalışma ortamının oluşturulması, taciz ve zorbalığın her tür belirtisinin üzerine gidilmesi yönetimlerin sorumluluğundadır. Zorbalık ve tacize sıfır tolerans gösterilmelidir.